

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА УКРАЇНИ**

Спеціальність: **ПІ «Стоматологія»**
Освітньо-професійна програма: «Стоматологія»
Код компонента в освітній програмі: **ОК 5**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **I або II**
Тип освітнього компонента: **основний**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **курс історії України загальноосвітньої середньої школи**

Кафедра/підрозділ: **кафедра філософії та суспільних наук**, пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх
Керівник освітнього компонента: Демочко Ганна Леонідівна
email: hl.demochko@knmu.edu.ua

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент спрямований на формування національної свідомості, глибокого розуміння багатовікової історії України, культурних особливостей українського народу, вписаних у європейський та світовий контекст, виховання особистості майбутнього лікаря – активного громадянина і будівника демократичного суспільства, відданого своєму народові. Після вивчення освітнього компоненту «Історія і культура України» здобувач вищої освіти зможе самостійно визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.

МЕТА КУРСУ: з'ясувати, що являють собою історія і культура України, як і навіщо вони вивчаються в медичному виші; проаналізувати загальний хід історичного процесу в Україні по його основних етапах (добах) у глобальному вимірі; закономірності, наслідки та значення історико-культурних явищ і процесів в Україні; реконструювати соціально-економічний і політичний устрій України в різні періоди її розвитку; дати оцінку взаємовідносинам влади та суспільства України на всіх етапах її історії; познайомити здобувачів вищої освіти із персоналіями найвидатніших українських історичних постатей; навчити здобувачів вищої освіти вірно орієнтуватися в історичних мапах українських земель; ознайомити здобувачів вищої освіти із феноменом культури, його значенням в житті людини й суспільства; розглянути головні етапи розвитку української культури в контексті європейської цивілізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

1. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
2. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.
3. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомami саморегуляції та самоконтролю.
4. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.
5. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (20 год.):**

1. Стародавня історія і культура України.
2. Княжа доба (IX – 40-і рр. XIV ст.).
3. Литовсько-польська і козацька доба (сер. XIV – кінець XVII ст.).

4. Україна за модерної доби (XVIII – початок XX ст.).
5. Україна в новітню добу (1914 р. – початок 20-х рр. XXI ст.)

Перелік тем практичних занять (10 год.):

1. Предмет курсу, історичні джерела та історіографія. Народи, що населяли територію України в давнину.
2. Виникнення та основні етапи розвитку Київської держави та Королівства Руського.
3. Українські землі під владою Литви та Речі Посполитої (сер. XIV – кінець XVII ст.).
4. Українські землі під владою двох імперій (XVIII – початок XX ст.).
5. Новітня доба і Війна за Незалежність України (1914 р. – дотепер).

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Історичні джерела та історіографія.
2. Первісний лад на теренах України.
3. Основні риси первісної культури.
4. Давні слов'яни, їхній побут та вірування.
5. Соціально-економічний і політичний устрій Київської держави та Королівства Руського.
6. Феодальна роздрібненість.
7. Політична мапа українських земель в сер. XIV ст.
8. Культура княжої доби.
9. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель в XIV – першій половині XVII ст.
10. Феномен українського козацтва від виникнення до 30-х рр. XVII ст. Запорізька Січ.
11. Причини, рушійні сили та хронологічні межі Української національної революції 1648-1676.
12. Соціально-економічний і політичний розвиток Гетьманщини в другій половині XVII ст.
13. Особливості розвитку української культури під владою Литви та Польщі.
14. Самобутність культури українського козацтва.
15. Політика Івана Мазепи: цілі й результат. Повна ліквідація автономії України у XVIII ст.
16. Суспільно-політичний лад і розвиток Правобережної України у XVIII ст.
17. Соціально-економічний і політичний розвиток українських земель у складі Російської держави у XIX – на початку XX ст.
18. Соціально-економічний і політичний розвиток західноукраїнських земель у складі імперії Габсбургів.
19. Еволюція суспільно-політичного життя в Україні за імперської доби.
20. Українська культура модерної доби. Етапи національно-культурного відродження.
21. Україна в Першій світовій війні. Періодизація та наслідки Української революції 1917-1921 рр.
22. Українські землі на політичній мапі Європи в 20-30-ті рр. XX ст. Їхнє соціально-економічне і політичне становище під владою більшовиків, Польщі, Румунії та Чехословаччини.
21. Періодизація Другої світової війни для України та стисла характеристика періодів. Політичні підсумки Другої світової війни для України.
22. Соціально-економічний і політичний розвиток УРСР після Другої світової війни. Криза радянського суспільства та її прояви в УРСР кінця 1980-х – початку 1990-х рр.
23. Проголошення незалежності України. Реформування суспільно-політичного ладу та економічної системи в 1990-х – 2000-х рр. «Помаранчева революція» 2004 р. і «Революція Гідності» 2014 р. Шлях до євроінтеграції.
24. Війна за Незалежність України
25. Загальна характеристика української культури новітньої доби: етапи та специфіка.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, проблемно-орієнтоване навчання; метод кейсів; розповідь; робота в групах, евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод, ділові ігри.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за семестр становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою заліку є набрання 70 - 120 балів ЗНД.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ$

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Історія України: навчальний посібник / В.І. Танцюра, С.М. Куліш, О. О. Пересада. 2-ге вид., доп. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с.
2. Бойко О. Історія України : підручник. 7-ме вид., стер. Київ : Академія, 2018. 717 с.

3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX – XX століття. Київ : Yakaboo Publishing, 2022. 656 с.
4. Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л.Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії).
5. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття) : ілюстрована хрестоматія : у 3 ч. / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Ч. 1. Київ : Ліра-К, 2020. 320 с.
6. Дорошенко Д. Нарис історії України. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 574 с.

Завідувачка кафедри філософії та
суспільних наук

Катерина КАРПЕНКО